

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Opnieuw zullen er op de pleinen oude mensen zitten,
steunend op hun stok vanwege hun hoge leeftijd,
en de straten zullen krioelen van de spelende kinderen.*

Zacharia 8:4-5

Als een verfrissende regenbui na weken van dorre droogte: zo sprankelend en hoopvol is het visioen van Zacharia dat we vandaag gelezen hebben. Zacharia spreekt de ballingen moed in: houd vol, want de God van onwankelbare trouw zal weer jullie God zijn! Volhouden hoor! Geef de moed niet op! Dit zijn vaak de woorden waarmee we proberen te helpen, wanneer mensen om ons heen het moeilijk hebben. Maar volhouden is een ontzettend lastige klus wanneer je beland bent in een hopeloze situatie en geen toekomst meer ziet. Hoe goed bedoeld zulke woorden ook zijn... als je de moed verliest en geen hoop meer hebt, dan zul je overal als een berg tegenop zien. Je ziet het gewoon niet meer zitten, omdat je er niet meer in gelooft. Hoe kan er uit dit verwoeste bestaan, deze puinzooi, ooit nog iets goeds groeien? Precies zo moeten de ballingen die terugkeren naar Juda zich gevoeld hebben. Want Jeruzalem ligt helemaal in puin. Straten en huizen zijn vernield, de akkers platgebrand, de tempel een ruïne.

In 539 voor Christus worden de Babyloniërs verslagen door de Perzen. Cyrus, de keizer van het Perzische rijk, geeft de ballingen hun vrijheid terug. Ze zijn vrij om te gaan, eindelijk ligt de weg open om terug te keren naar hun geboortegrond. Maar veel ballingen zouden blijven. In het verre Babylon bouwden ze een nieuw bestaan op en kregen ze kinderen. Zeventig jaren zijn er inmiddels verstreken. Toch is er ook een groep die wel terugkeert. Bij deze groep hoort ook de profeet Zacharia.

De ballingen zijn ongetwijfeld vertrokken met harten vol van hoop. Maar het land dat ze kenden uit de verhalen van hun ouders is onherkenbaar veranderd. Alles ligt nog steeds in puin: de tempel, de standsmuren, de huizen en de pleinen... alles moet herbouwd worden. Het verhaal van de teruggekeerde ballingen is een verhaal van moeizaam voortploeteren, van decepties en teleurstellingen, een verhaal ook over het verliezen en hervinden van hoop. In die situatie, in die ervaringen van chaos en vernieling, het verdriet om wat niet lukt, geeft Zacharia de ballingen een helder zicht op de weg die voor hen ligt. Midden in die puinhoop opent zich een nieuw perspectief.

‘Dit zegt de Heer van de hemelse machten’ (Zach 8:2,4,6,7). De profetie van Zacharia begint in de verzen 1-8 met vier aankondigingen van verlossing. ‘Dit zegt de Heer’: je voelt daarin dat er iets beslissends staat te gebeuren. Wat Zacharia ziet is een nieuw begin, een nieuwe toekomst. Na alle verwoesting die de oorlog met zich heeft meegebracht, al het leed en verlies, breekt er een nieuw tijdperk aan.

Zacharia weet heel goed wat er in de harten van de Judeeërs omgaat. Hij heeft hun twijfels wel gehoord, en de holle blik in hun ogen gezien. Elke dag ploeteren ze voort, van vroeg in de morgen tot laat in de avond. Zacharia ziet hoe hard de Judeeërs werken, en hoe zij met man en macht alle werken proberen te klaren. Maar ze doen alles uit eigen kracht, en lopen daarin helemaal vast. Zacharia heeft een scherpe blik, en ziet het diepere probleem dat onder hun geploeter ligt.

Het moet in hun harten weer gaan stromen: dat zij ook nu niet uit Gods hand vallen en dat zij alleen zullen slagen als zij leren vertrouwen op God. Leven uit genade: dat is wat de Judeeërs leren moeten. Dat is wat wij steeds weer moeten leren. Een levend geloof, dat altijd blijft hopen en verwachten dat God door zijn genade zal ingrijpen... het vertrouwen dat God ook nu in deze ellende bij hen is en hen de kracht zal geven om te doen wat gedaan moet worden, ook al is alles nu zo anders dan ze zich hadden voorgesteld...dat geloof moet in hen wakker geroepen worden! En daarom begint Zacharia niet bij hun eigen moedeloosheid, maar bij Gods liefde. Want is dat niet het begin van geloof: weten dat God jou *eerst* heeft liefgehad?

*Ik brand van liefde voor Sion,
met vurige liefde neem ik het op voor Jeruzalem.
Zacharia 8:2*

Zo is de Eeuwige, de onnoemlijke en barmhartige God van hemel en aarde! Zijn hart brandt van liefde voor mensen in nood. God weet wat er in de harten van de ballingen leeft: dat ze geen toekomst meer zien, en dat ze zich elke dag uitgeput en vol van zorgen te ruste leggen: zonder perspectief, zonder hoop. God heeft Zacharia aangeraakt met zijn heilige Geest. Vol van vuur spreekt Zacharia over God.

De beelden over Jeruzalem botsten hard met de realiteit van vandaag. Maar vandaag worden we uitgenodigd om naar Jeruzalem te kijken zoals God haar ziet: die stad van David, waar het recht zetelt; waar God zelf onder de mensen woont. 'Stad van trouw' zal ze heten. Een sterke stad waar vrede is en de mensen trouw naar Gods woorden leven. Wat voor de Judeeërs onmogelijk lijkt, gaat toch gebeuren. God brengt zijn volk weer thuis. De Judeeërs zullen weer luisteren naar Gods stem en zijn volk zijn. En God zelf zal hen liefhebben en hen leiden.

Het is zo'n zinnetje, waarop je blijft hangen: 'Opnieuw zullen er op de pleinen van Jeruzalem oude mensen zitten, steunend op hun stok vanwege hun hoge leeftijd, en de straten zullen krioelen van de spelende kinderen' (Zach 8:4-5). Zacharia gebruikt dit beeld niet zomaar. Het is uit het leven gegrepen: toen Jeruzalem viel, en de legers van Babylon de stad in vuur en as legden, werden de pleinen en de straten van de stad een toonbeeld van ellende. De profetieën en de klaagliederen van Jeremia getuigen daarvan. Een indringende en hartverscheurende tekst, die we vandaag gerust naast Zacharia 8 mogen leggen, is dit gedeelte uit Klaagliederen:

*Mijn ogen zijn door tranen verteerd,
mijn ingewanden staan in brand,
mijn maag keert zich om vanwege de wonden van mijn volk,
omdat kind en zuigeling versmachten op de pleinen van de stad.
Ze blijven hun moeders vragen: 'Is er geen brood en wijn?,
versmachtend op de pleinen van de stad, als gewonden op het slagveld,
in de armen van hun moeders stroomt het leven uit hen weg.
Waarmee zal ik je vergelijken, Jeruzalem, welk beeld kan ik je tonen?
Waarom zal ik je gelijkstellen, vrouwe Sion? Hoe kan ik je troosten?
Wijd als de zee gopen je wonden –wie kan je genezen?
Klaagliederen 2:11-12.*

Het is een aangrijpend en realistisch beeld. Een huilende moeder met een levenloos kind op haar armen, omdat er geen voedsel is. Wie denkt er vandaag bij het horen van deze woorden niet aan de verwoestende oorlog tussen Hamas en het Israëliëse leger? De steden in het noorden van Israël waar het stil is geworden, omdat gewone mensen die niet om deze strijd gevraagd hebben, elke dag moeten schuilen voor het vuur van raketten; het verwoestende geweld op de Westbank; Gaza, dat helemaal in puin geschoten is. Waar pleinen lagen, zitten er nu diepe kraters in de grond. Kinderen die huilen om water en om brood, en sterven in de armen van hun ouders. Hoe zal deze pijn ooit genezen? Hoe moet dit ooit nog goedkomen? Het zijn vragen die ook ons onrustig maken.

En hoewel al dat oorlogsgeweld ver van ons afstaat, hebben de dagelijkse beelden een invloed op ons. Het doet wat met je. De machteloosheid die je voelt bij het geweld dat maar doorgaat; de haast ontelbare slachtoffers. En juist daarom is het goed dat we vandaag stilstaan bij de woorden van Zacharia. Want zoals God in zijn barmhartigheid omzag naar de ballingen, zal Hij zo niet omzien naar alle mensen in nood? De God van Israël is de God die zijn eigen Zoon gegeven heeft uit liefde voor deze wereld. Steeds sprak Jezus over het koninkrijk der hemelen, waar mensen die nu nog treuren getroost zullen worden, waar mensen die hongeren en dorsten naar gerechtigd verzadigd zullen worden; waar zij die zuiver van hart zijn God zullen zien en zij die vrede stichten kinderen van God zullen worden genoemd.

Een stad waar de vrede terugkeert, waar kinderen spelen, en ouderen rustig genieten mogen op een bankje: wat een visioen van hoop voor deze wereld! Voor al die plaatsen waar mensen nog in angst moeten leven. Zacharia drukt de Judeeërs op het hart dat ze vol moeten houden. Dat lezen we in de verzen 9-17. 'Laat jullie handen sterk zijn' (Zach 8:9, 13) zegt Zacharia tot twee keer toe in vers 9 en 13. Niet allen de huizen en de tempel, maar ook de akkers en de wijngaarden zullen weer tot bloei komen. Dus ploeg de grond om, doe wat je hand te doen vindt. Vertrouw op de Heer, Hij die gezegd heeft dat Hij er zijn zal, en vindt kracht bij Hem!

De wijze raad van Zacharia stopt niet bij de aansporing om vol te houden. Vanaf vers 16 drukt Zacharia hen ook op het hart hoe ze met elkaar moeten omgaan. 'Dit zijn de dingen die jullie moeten doen'. De toon is ernstig. Spreek de waarheid tegen elkaar. Bewaar altijd de vrede door eerlijk en rechtvaardig recht te spreken; wees er niet op uit om de ander kwaad te doen. Leven uit genade, gaan op Gods weg betekent ook dat je doet wat goed is in Gods ogen. In waarheid en recht met de ander omgaan: alleen zo kan het leven goed zijn.

De profetie van Zacharia eindigt prachtig. 'Er zullen opnieuw mensen komen uit allerlei landen en steden' (Zach 8:22). Mensen met allerlei achtergronden en culturen zullen op weg gaan naar Jeruzalem. Een bonte en veelkleurige stoet van pelgrims; mensen met een verlangen in hun hart om God te loven en te eren. Zo heeft God Jeruzalem bedoeld, als een stad waar alle volken van zijn goedheid zullen zingen en in vrede met elkaar leven. En hoe ver dat visioen vandaag ook weg lijkt, wij mogen ons ernaar uitstrekken. Het kwade zal gebroken worden. Op een dag breekt Gods licht door de wolken en spreekt God zelf tot de harten van de mensen.

Ook in het evangelieverhaal van vandaag gaat het over helder zien. Een blinde man wordt bij Jezus gebracht. Jezus doet wat speeksel op zijn handen en legt zijn handen op de ogen van de blinde man: een methode die toen veel werd toegepast door rondtrekkende magiërs en zogenaamde genezers. Maar het zicht blijft troebel, en de man ziet slechts schimmen; mensen die op bomen lijken. Maar nu legt Jezus zijn handen nogmaals op de ogen van de blinde man. En dit keer is alles anders; nu geen genezingspraktijk gebaseerd op trucjes. De ogen van de man worden geopend, en hij kan alles helder zien. Dit korte verhaal leert ons hoe alles anders wordt als je door Jezus wordt aangeraakt. Je was ziende blind, maar nu kun je helder zien welke weg er voor je ligt, wat je te doen staat.

Als je richting zoekt, als je niet meer weet welke weg je in moet slaan, zoek dan de aanraking van Jezus, zoals deze blinde man deed. Luister naar de woorden van Jezus die ons overgeleverd zijn. Die woorden van liefde en van recht, van zachtmoedigheid, eerlijkheid en vrede. God brandt van liefde om weerloze mensen. En die liefde wordt in Jezus vervuld. Jezus opende de ogen van vele mensen. Dove mensen liet Hij weer horen. Blinden opende Hij de ogen. De Samaritaanse vrouw aan de bron komt door Jezus tot diepe inzichten over haar eigen leven. Jezus verkondigde het nieuwe koninkrijk van God, waar mensen de vruchten dragen van gerechtigheid, en God met hart en ziel zoeken. En de ogen van de mensen werden geopend!

Achter Jezus aangaan is niet vrijblijvend maar houdt een opdracht in: heb je de moed, wil je het doorzettingsvermogen opbrengen om in deze wereld met al haar kwaad, het goede te blijven doen? Dat je de mensen om je heen lief leert hebben, en zelfs leert bidden voor mensen die anderen kwaad doen. Dat je blijft vertrouwen op God, dat je blijft hopen op zijn koninkrijk van vrede en recht, waar zwaarden worden omgesmeed tot ploegijzers, waar mensen aan het werk gaan om te bouwen aan een wereld waar recht en vrede is. Want waar de liefde van Christus in de harten leeft van de mensen, daar gaat de komende wereld voor ons open.

Dus open je ogen voor de goedheid van de Heer,
weet en geloof dat zijn vaderhart ook brandt om jou,
vertrouw op zijn kracht en blijf op de weg van de liefde.
Amen.